

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyi előfizetésre 12 korona
 Külföldi előfizetésre 20 "

Felelős szerkesztő:
 Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
 Cászló József.

Egyeszedik ára 4 fillér.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275

A magyar nyelv a hadseregben

— jan. 29.

Ha még egy bizonyítékra lett volna szükség, hogy a néppárt a tulajdonképpeni ellensége a parlamenti békének, hogy a néppárt az, mely csupán személyi okokból előbb titkon fölbátorította, most nyíltan támogatja az obstrukciót: úgy a miniszterelnök szolgált ezzel a bizonyítékkal.

A néppárt egyik főszónoka ugyanis azt hitte, hogy nemzeti érzelemben a legnagyobb dolgot műveli, midőn a közös hadügyminiszternek egy apokrif bizalmas parancsát illetőleg adta a megelégedetet, amely parancsban azok a nemzeti kialakulások vannak körülírva, melyek a magyar kormány reformprogramjának megvalósítása végett a közös hadseregben mostantól fogva érvényre kellene hogy jussanak.

Tisza miniszterelnök azonban azt felelte, hogy ő ezzel a tartalommal, ilyen bizalmas parancsossal nem elégszik meg, hogy ő sokkal nagyobbat remél elérni Magyarország javára; és ha ez az előrelátó államférfi úgy fejezi ki magát, hogy remél elérni, akkor bizonyára már el is érte, amire törekedett.

Bizonyítéknak vehetjük erre a cseh országos hadparancsnokság bizalmas rendeletét, mely a közös hadügyminiszter nem apokrif bizalmas parancsának végrehajtása.

Kevesebbet Magyarországnak sem adhatnak és minden valószínűség szerint sokkal több lesz az, de a megadott maga is már bizonyíték arra, hogy a magyar nyelv a közös hadseregben a legterjedelmesebb és legbiztosabb ápolásban fog részeseülni.

A delegáció ülésézése alatt, a mi legközelebb lesz, bizonyára létrejönnek még a többi megállapodások és akkor látni fogja az ország, ki az, aki rá akarta szedni, melyik párt tüzte ki, az eszközök lelkiismeretlen megválasztásával, egyetlen céljaul Magyarország szabadelvü államférfiainak lehetetlenné tételét, hogy a saját sötét és elbizakodott államférfiai a maguk személyes nagyra-

vágásának hódolhassanak, hatalomhoz juthassanak és az országot, a mint nem is művelnek egyebet, a romlásnak áldozhassák fel. Ez a pompás eredménye Tisza miniszterelnök rövid esattanós válaszának. Reméljük, hogy az országban, hogy a választóknál teljes méltánnyalással fog találkozni.

— jan. 28.

Bizalom a kormánynak. Nyitráról táviratozzák: Nyitra-vármegye köztörvényhatósága rendkívüli közgyűlést tartott Thuróczy Vilmos főispán elnöklete alatt. A főispán napirend előtt megható beszédben fejezte ki részvétét az uralkodó családnak Klotild Rajnéria kir. hercegnő elhunyt alkalmából és a köztörvényhatóság elhatározta, hogy részvétét jegyzőkönyvileg örökíti meg. A napirend első pontjaul Kostyál Miklós dr. vármegyei főjegyző felolvasta az állandó választmány javaslatát, mely szerint Tisza István grófot a kormány megalakítása alkalmából örömmel üdvözlük; a kormányelnököt és a kormányt osztatlan támogatásában részesítik. A néppárt nevében Francisci Lajos dr. teológiai tanár ellenindítványt nyújtott be, mely ellen a köztörvényhatósági tagok zajosan tiltakoztak. A közgyűlés óriási többséggel elfogadta a Kostyál Miklós dr. által előterjesztett indítványt.

ORSZAGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Saját tudósítónk telefon jelentése. —

Budapest, jan. 28.

A t. Ház ma ugynevezett nagy napra készül, Tisza István gróf visszatért Bécsből s a politikai körök élénk érdeklődéssel néztek mai nyilatkozatai elé. Természetes, hogy a Ház már korán reggel megtelt nagyszámu képviselővel, a karzatok pedig roskadásig meg voltak tömve a kíváncsiakkal. Az ülés egy szomorú akorddal kezdődik. Pichler Győző haláláról kell az elnöknek szomorú jelentést tenni s parentáló szavai csakugyan szívből fakadnak. A Ház meghatóttan, esőndesen hallgatja,

A kegyeletos megemlékezés után már az élők harea veszi kezdetét. Mindenekelőtt Csávolszky háznagy szólal föl, hogy visszautasítsa Rakovszky István és

Holló Lajos tegnapi vádjait, melyek szerint a Háznagyi hivatalban a képviselő házijegyeket önkényesen osztják ki.

Az ujoncjavaslat.

A napirend első szónoka Szluha István, aki hosszú lére eresztett obstrukciós beszéddel teszi próbára a Ház türelmét. Senki sem figyel rá, mert mindenki tudja, hogy ez a beszéd csak arra való, hogy a terem ezalatt kipihenje magát a nagy szenzációra, a miniszterelnök beszédére.

Szluha István után csakugyan gróf Tisza István miniszterelnök jut szóhoz látva, hogy az obstrukció segéd csapataokra tesz szert, még pedig olyan részről, amelyen komoly ok az obstrukcióna nincsen. Ennélfogva elérkezettnek látja az időt arra, hogy a taktikát megváltoztassa. Visszatekint kormányzatának három hónapos multjára. Elmondja, hogy miért vállalkozott a megoidandó föladatok teljesítésére. Elhatározta, hogy a rendelkezésre álló összes alkotmányos eszközök fölhasználásával, kivezeti az országot a válságos helyzetből s véget vessen azon üzelmeknek, amelyek a hazafiasság köntösében jelentkezve, végzetessé válnak az országra nézve. A koronával teljesen tisztázta szóló a helyzetet a kormány bírja a korona előleges hozzájárulását minden intézkedéshez. A kormány mindezeideig nem nyult a rendelkezésre álló eszközökhöz, mert valaméddig egyetlen reménye volt, hogy az ellenzék lelkiismerete fölébred, azt nem tartotta szükségesnek. Ma azonban az ultima rátis elé kerül a kormány. (Nagy zaj. Fölkiáltások: Mi az?)

Tisza István nem felelt erre a kérdésre. Taktikáját nem árulta el, csak annyit mondott, hogy a parlamenti belső szervezete sajnos olyan, hogy nem lehet megakadályozni az obstrukciót s nem lehet a békés munkára szorítani a turbulens elemeket. A Magyar közvélemény megelégette az obstrukciót s a békés munkára vágyik.

Bartha Miklós: Szörnyűség!

Tisza István: Ma — így folytatja a miniszterelnök, — párt különbség nélkül kell levonni a konzekvenciákat a helyzetből. Az egész Háznak össze kell fognia, hogy kivezesse az országot válságos helyzetéből s állást foglaljon a politikai desperádokkal szemben. (Nagy zaj az Ugron pártan.)

Holló: Gorombáskodni tud. Ezt tudjuk.

Bartha Miklós: Mer e így beszélni Bécsben is.

Kaas Ivor: Mi a véleménye a házszabály módosításáról? (Nagy zaj.)

Elnök: (csöngtet) Kérem a képviselő urakat, egyelőre tartassák meg az érvényben lévő házszabályokat. (Nagy zaj. Derűtség.)

Lengyel Zoltán: Egyelőre? Egyelőre?

Elnök: Lengyel Zoltánt rendre inti.

Lengyel Zoltán: Plakatiroztasson ki. (Nagy zaj.)

Tisza István gróf: Most annak a reményének ad kifejezést, hogy a jobb oldal, mint egy ember fog mellé állani a harcban, melyet a delegációk munkájának végeztével fog megkezdeni az obstrukció ellen. Most már nem kérdezi, hogy az obstrukció ellen e megye, vagy a magyar vezényszóért, csak azt látja, hogy tönkre teszi a nemzetet. Engedjék meg legalább az ujoncjavaslat letárgyalását s ne folytassák rosszakaratu esőkönyösségüket. (Nagy zaj.)

Kaas Ivor: Találkozunk még!

Tisza István: Végül annak a reményének ad kifejezést, hogy a nemzet szeme kinyílt s ma már világosan látja, hogy kik vannak itt érte s kik ellene. (Tetszés és viharos taps a jobb oldalon.)

A beszéd látható jó benyomást tett a jobboldalon, de a baloldalon sem okozott fájdalmat. A komoly hang, mely végigvonult rajta, a lármázók közt nagy hatást tett.

A miniszterelnök beszéde után

Eötvös Károly szólalt föl s azt kérdezte a miniszterelnöktől, hogy miért nem áll elő a régebben ígért vívmányokkal: Szól a katonai büntetőtörvényről, pedig a tettetések helyett helyesebb volna adni valamit. Minden attól függ, hogy mit hoz a kormány. A békülés módját illetőleg azt mondja, hogy az hibás volt, mert Tisza csak egy ellenzéki párttal egyezkedett. Ezért magára vessen, ha nem tud rendet csinálni.

Tisza István: Vécsekkel nem lehet komoly dolgokat elintézni. (Nagy zaj.) Egyébként ő meglátogatta az összes ellenzéki pártokat.

Eötvös Károly: Személyes kérdésben fenntartja állítását, hogy a miniszterelnök a kibontakozás elérésére még nem használt föl minden békés eszközt.

Elnök: Az ülést öt percre fölfüggeszti.

Szünet után:

Lengyel Zoltán: Obstrukciós beszédbe kezd s mindenekelőtt a miniszterelnök beszédéig reflektál.

Csávolszky Lajos szintén a javaslat ellen beszél, kijelentve, hogy nyugodtan néznek a harc elé, mire az ülés véget ért.

A vasárnap Amerikában.

Végtelenül sok különbség van ugy az életmód, mint a szokások százféle variációjánál fogva, az új- és ó-világ között.

Tagadhatatlan, hogy a rossz és jó egyaránt Európából származott Amerikába. A századok óta tartó szakadatlan népvándorlással a kor kinövésai, a társadalmi élet ferde szokásai is bevitettek és mintegy talajt vertek. A rossz szokásokkal együtt nőttek az óvintézkedések. Így az iszákosság terjedése életbe léptette a temperenc-törvényeket.

Ezen törvények egyik sarkalatos pontja, hogy minden nyilvános üzlet, első sorban a korezmák és sörházak, vasárnap zárva tartandók. És e törvény

betartására szerfelett éberren figyel a rendőrség.

És ennek dacára minden hétfőn száz száma olvashatók azon korezmárosok nevei, kik a vasárnapi törvény áthágása miatt pénz, esetleg börtönbüntetésre ítéltetnek.

De miután minden szabály alól van kivétel: nagyon sok ügyes és élelmes korezmáros — a rendőrség asszisztálása mellett — zárt ajtók mögött vígan méri a brandyt és más cseppfolyós italt. Mert ne higgye ám senki, hogy az amerikai rendőrség hozzáférhetetlen; oh nem! annak is vannak percei, mikor se nem lát, se nem hall. S így a rendőrség jóváhagyása mellett ezt a szigorú törvényt is ki lehet játszani.

Connecticut államban nemrégiben egy olyan törvényt lépett életbe, mely a vasúti forgalom beszüntetését öleli fel. Tehát vasárnap minden forgalomnak is szünetelni kell. Akinek dolga van a másik városban, azt hétköznap kell elgégezni, mert vasárnap hiába akar bármily fontos ügyet végezni, mindenütt zárt ajtókra talál.

Az államtanácsban azt mondják, — hogy minden törvényt, különösen a vasárnapi munkaszünetet a munkások miatt hozzák. És ebben sok az igazság. És ezt emberbaráti szempontból csak helyeselni lehet. Ámde hogy minden ital élvezését betiltották, azt már egészségi szempontból sem lehet jónak mondani.

De nemcsak a szeszes italok árulása tiltatik, de mindenféle kereskedő, szatócstól kezdve a ruhakereskedőig köteles boltját vasárnap egész napon zárva tartani. Ha ez ellen vét, jaj a zsebének s ha nem fizet — lüszöl. Még egy doboz gyufa vagy egy szál gyertya eladásáért is 100 fontig büntetik a kereskedőt, akit rajta csipnek, csak hogy az okos kereskedők előbb az utcájuk detektívjevel liberális egyezséget kötnek. — Hiába. A szükség, különösen Amerikában, minden méregetre találhat ellenszert.

A szigorú temperenc-törvénynek azonban egy kiválóan üdvös oldala van s ez nem más, mint az, hogy az amerikaiakat a sweet home (édes otthon) szeretetére tanítja. Az amerikai a vasárnapot teljesen család a körében tölti. — Mulatságokat, ebédeket és uzsonnákat rendeznek és arra közel és távoli álló barátjukat tömegesen meghívják. Egy-egy ilyen családi összejövetel nemcsak a gyomornak, de a szívnek és léleknek is előnyére szolgál. Közelebb hozza egymáshoz az embereket.

A korezmai életet a családi élet váltja fel. Vasárnapon minden tisztességes családban összegyűlnek és első sorban ajtatos énekek és azután szavaltókkal, énekekkel, végül evés-ivással szórakoztatják az egybegyűlteket.

Ez a családiélet az után annyira hat, hogy a legrosszabb érzésű emberek szinte vágyat kapnak a „weet home“ után. Az egész heti nehéz munkának mintegy jutalma a vasárnapi „pádé“, mint ezt az összejövetelt a yankeek általánosan nevezik.

Szinte csodálatos, hogy ez az élet hogyan át tudja alakítani nemcsak az embereket, de magát az amerikai társadalmat is. És részben ennek a vasárnapi általános szünetnek tulajdonítható, hogy Amerika gazdag és hatalmas.

KÖZIGAZGATÁS.

Városi közgyűlés.

— jan. 29.

Domahidy Elemér főispán elnöklete alatt tegnap délután 3 órakor tartotta meg a város törvényhatósági bizottsága, a városháza nagy tanácstermében, január havi rendes közgyűlését, mely esti fél 7 órakor ért véget.

A közgyűlést **Domahidy Elemér** főispán néhány rövid, üdvözlő szóval nyitotta meg, mely után rögtön hozzá is fogtak a tárgysorozat letárgyalásához. A közgyűlésről részletes tudósításunk az alábbi:

A polgármester jelentése.

A polgármester jelenti, hogy november és december hó folyamán a közegészségügyi viszonyok jók voltak. A népesebbségét illetőleg született 470 gyermek, meghalt 278 egyén. Házasságra lépett 140 pár. A rendőrség letartóztatott 549 egyént. Érdekes adat, hogy Debrecenben a 2 hó alatt lopásért csak 2 egyént büntettek meg. A katonai létszám 1477 ember, 606 ló volt. A lakosság állami adóban 136,524 kor. 98 fl. fizetett be. Végül apróbb ügyekről számol be a jelentés. Tudomásul vették.

Óri Mihály felszólalása.

A polgármesteri jelentés tudomásul vétele után **Óri Mihály** szólalt fel s kért felvilágosítást, hogy mikor lesz a múlt évi júliusi közgyűlés ama határozata végrehajtva, hogy a városi erdőbirtokok bizottságilag megvizsgáltassanak s kezelésük, jövedelmezőségük és hasznosításukról a vizsgálat eredményéhez képest s közgyűléshez jelentés s illetve javaslat tétessék.

Kovács József polgármester a felszólalásra azt válaszolja, hogy ugy ezen ügyet, valamint a hortobágy hasznosítása tárgyában való értekezést és határozat hozatalt a tanács egy erre szánt közgyűlés elé akarja vinni. Erre azonban a felmerült körülmények és közbe jött főispáni választások miatt ez ideig kellő alkalom nem kínálkozott, de az elmaradni nem fog. A polgármester választát tudomásul vették.

Miniszteri leiratok.

Nyiry Sándor honv. miniszter köszönő leiratát, a belügyminiszternek az 1902. évi költségeloirányzatban tett észrevételeit ugyanennek az 1903. évi költségvetés jóváhagyását tudató leiratát a közgyűlés tudomásul vette. Módosította a közgyűlés a belügyminiszter kiváságszerint néhai **Fumagalli Károlynak** a tűzoltók segélyegylete javára tett alapítványát, végül elfogadta, hogy a II-ik transversalis utra szánt 60000 korona hozzájárulási összeget 1905-től évi 10 éven át egyenlő részletben fogja az ut fentartás céljaira megfizetni. Tudomásul vette még a közgyűlés a kereskedelmi miniszter leiratát, mely szerint a Füzésabony—Debrecen közötti ut államosításának kérdése 1905. előtt szóba nem jöhet.

Törvényhatóságok átíratái.

Tolna vármegye a büntető törvény módosítását kéri az igazságügyminisztertől, hogy a befolyásolható képviselők büntethetők legyenek. Hozzá járultak.

Tolna vármegye a budapest—boszniai vasut és Duna—Dráva csatorna kiépítését felirattal sürgeti. A közgyűlés támogatja a feliratot.

Arad sz. kir. város a házadótörvény módosítása tárgyában intéz feliratot a törvényhozáshoz. Támogatják.

Kolozsvár sz. kir. város az adótörvények megváltoztatását kéri a pénzügyminisztertől. a feliratot pártolják.

Heves vármegye a hadkötelesek engedély nélküli nősülését kívánja törvénybe iktatni. A közgyűlés társadalmi és közgazdasági okokból nem pártolja a feliratot.

Névszerinti szavazás. Apróbb ügyek.

Az ipariskola építésére a reáliskolai alapról szükségelt 54,001 korona 02 fillérre névszerinti szavazás volt. Az ipariskola felépítése a csapó utcai volt Kovács kaszárnya telkén ezzel biztosítva lett.

Az árvaügyek állásáról az 1903. év II. felében felolvasott jelentést Ori Mihály felszólalása után tudomásul vették.

A város cselekvő és szenvedő pe-reiről az 1903. év II-ik felében, a t. főgyógyász által bemutatott jelentést tudomásul vették.

Az igazoló választmány jelentése.

Az igazoló választmány bemutatta az 1904 évi választott bizottsági tagok névsorát. Jelentik, hogy a két megüresedett helyre 1904. évre az elmúlt december hóban Kertész István és Sinka Sándor választották meg. Gulyás István pedig bizottsági és igazoló választmányi tagságairól lemondott. A bizottsági tagság betöltésére a közgyűlés választást rendelt el.

Domahidy Elemér főispán a mult közgyűlés által megválasztott igazoló választmányi bizottságba jogánál fogva Géressy Kálmánt, Dr. Kola Jánost és Somogyi Pált nevezte ki a bizottságba.

A bizottságok megalakítása.

A közgyűlés tegnapi gyűlésében megalakította a különféle bizottságokat is.

A gazdasági, és szegényügyi és a nyugdíj ellenőrző bizottság tagjai 1904. évre is változatlanul megmaradtak.

A jog és pénzügyi bizottságba gróf Dégenfeld József és Sinka Sándor.

A központi választmányban: Dr. Tüdős János, Géressy Kálmán, Somogyi Pál, Tóth István és ifj. Schvarcz Vilmos.

Az iparos tanonc iskola felügyelő bizottságába Peczkó Ernő.

Az esküdtképes egyének 1904 évi összeírására hivatott bizottságba Kertész István (az elhunyt Kertész János helyére) és Juhász Ignác.

A színházi bizottságba dr. Nagy Zsigmond helyett Somogyi Pál, végül

A városi adópénztár pénzkészletének szállítását ellenőrző bizottságba Hohfelder Jakab helyett Fürst Ödön lettek mint újtagok beválasztva.

A piac elhelyezése.

Hosszu vajadás után végre megjött a piacnak a Rákóczi és Csapó utcára való elhelyezése tárgyában alkotott és jóváhagyott szabályrendelet. A tanács a szabályrendeletet a tegnapi közgyűlés elé annak végrehajtása végett terjesztette elő.

Márton Imre nem tartja a közszükséglet kielégítésére megfelelőnek a szabályrendeletet. Indítványozza, hogy szerinte a cél és szükségletnek megfelelőben a piac 4 felé osztassék. A Miklósu-utca, a Rákóczi utca, a Mester utca és

Török Gábor erdőmester lakása tájára, hogy a kert lakók is részesülhessenek előnyeiben. Kívánja, hogy egy évi illetén próba után legyen végleg eldöntve, hogy a piac központositva, vagy szétszétva befejeztessék-e elvégre a pércsi sorral.

A piac elhelyezési módjának kérdésében váratlanul nagy vita támad. A tanács javaslata mellett: Dr. Kola János Juhász Ignác, Kardos László, végül Vecsey Imre: ellene (hogy 4 helyre osztassék ugyanis) ismételtén Márton Imre, Berger Jenő, Dr. Kardos Samu stb. szó-láltak fel. míg Aczél Géza átmeneti intézkedést kívánt.

Sok vita után a közgyűlés 58 szóval 42 ellenében a tanács javaslatát fogadta el, s e szerint 30 napi előkészület és hirdetmény után a mostani piacot a Rákóczi és Csapó utca kijelölt részeire helyezik át.

Nem építünk kaszárnyát.

A katonai hatóság sürgetésére a tanács a Pavillon laktanya pótraktárának szükségessé vált kibővítése tárgyában javaslatot terjesztett a közgyűlés elé. Az építés költségeire 11.300 korona volt előirányozva, Dr. Ferenczy Gyula és Juhász Ignác az építés ellen, Aczél Géza, Roncsik Lajos és Kovács József polgármester az építés mellett szó-láltak fel.

A közgyűlés 47 szóval 37 ellen kimondta, hogy ez idő szerint kaszárnyát se nem épít, se nem bővit.

Egyéb ügyek, szabadságolás, nyugdíjazás.

Tudomásul vette a közgyűlés, hogy Szappanos Alajos 100 és Hanke Lajos 1000 koronával fegyelmi uton megbüntetve lett.

A szenvedő hátralékok törlésénél elhatározták, hogy a gyermekvédő egy-letnek régebben megszavazott 20,000 koronát 1905 évtől ötezer koronánként fizetik ki az egyletnek.

A nagykaroly-érmihályfalvi vasut újabb 200,000 koronás hozzájárulási kérelmét a gyűlés megtagadta.

Elengedte a közgyűlés a cipész kongresszus 570 korona nyomdai tartozását.

Tudomásul vette a közgyűlés a Lamprecht Frigyes és társai és a város között egy utvonat használatára kötött szerződését.

Elutasította a közgyűlés Dankó Mihály és társainak a tanács határozata ellen beadott fellebbezését.

Három-három havi szabadságot adott a közgyűlés Nánassy Miklós, Csapó István Gönczey Endre és Hanke Lajos városi tisztviselőknél.

Végül több nyugdíjazási iránti kérelmet — köztük özv. Bockó Sámuelnéét is — vette tudomásul a közgyűlés, mely ezzel véget is ért.

A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére a főispán ma délután 3 órára tüzte ki a városháza nagytanácstermébe a határidőt.

× Szerszámfa eladás a városnál.

A város pallagi bérletén kivágott és szerszámfa-nak való akác és nyár fákat tegnap vette át Török Gábor városi erdőmester. A városi erdőmesteri hivatal ezzel egyidejűleg tudatja, hogy e szerszám-nak való fákat a városi tanács a jövő hét folyamán elárvereztetni. Felhívjuk reá a gazdák és kefekötő mesterséget űzők figyelmét, mint a kiknek e szerszám-nak való fák igen keresett portékái szoktak lenni.

EGYHAZ és ISKOLA.

Beiratkozás az akadémiára. Tegnap, 28-án volt az utolsó határidő a beiratkozásra. Mind azon akadémiai polgárok kik ezután akarnak beiratkozni, ezt csak az akadémiai igazgató engedélyével tehetik.

Az első felolvasó-est.

— A róm. kath. főgimnáziumban. —

Mint az igaz hitű arabsok zarándoklata Mekkába, úgy özönlött városunk uri közönsége tegnap új kath. főgimnáziumunk felé, hogy meghallgassa azt a gazdag műsort, melyet a rendezőbizottság az első estére felvett.

Lehet, hogy e műélvezeten kívül a kíváncsiság is volt többeknek vezére. — Mindegy! Ilyen nagy számu közönség még nem volt együtt nálunk felolvasó estén. Némelyek hatszázra, mások hetszázra teszik a jelenvoltak számát. Mi fültanui voltunk egy fogadásnak, melyből kifolyólag előadás végén a kijáratnál megolvasták a jelenlevőket és mondhatjuk még ekkor is 647-en voltak.

De ugyancsak mi, a folyosóra kiszorult közvélemény, tanúságot tehetünk róla, hogy két, vagy háromszázán vissza mentek, mert már félórával az előadás előtt nemcsak a terem, de még a folyosó is színig megtelt érdeklődőkkel.

Új főgimnáziumunk diszterme tegnap volt először a nyilvánosságé. Méltó táblafeliratához. Tágas és diszes. Hozzáfogható szép terem alig van nálunk. Az eszme felvetőjének, Schlauch püspöknek márványtalapzatu gipsz szobra ott áll az előtérben, méltó hogy majd az eszme megvalósítóinak a szobrai is oda mellé kerüljenek. A kitűnő összbenyomástól a pódium, vagy szinpad von le valamennyit, mert ennek a méretei egészen elütők a terem méreteitől, hát még hátulról! Ez az építész hibája.

A műsoron szereplők méltók voltak a nagyközönség ritka nagymérvű érdeklődésére.

A felolvasó-esték mintegy bevezetésül a szt. László dalegylet adta elő Kovács Károly karnagy vezetése mellett nemzeti imánkat, a Himnuszt, melyet a jelenlevők állva hallgattak végig.

Ezután Dr. Wolafka Nándor v. püspök lépett a felolvasó asztalhoz és elmondotta: „mit akarunk?“ mindent a mi igaz, a mi jó és a mi szép, a mely éppen azért senkit nem sérthet. Egymást művelni, egymásnak kellemes percekot szerezni, ez a mi célunk, mondotta a népszerű püspök.

E programszerű beszéd után Piri-bauer Ferenc adta elő Steinacker Sándor zongorakiséréte mellett Wienidoszky bá-

jos legendáját. A rokonszenves zenetanárnak igen jó estéje volt. Precízül és animóval játszott, megérdemelte, hogy Steinacker Sándor kísérte.

Most következett a tulajdonképeni felolvasás, melyet Husz Lajos polgári iskolai h. igazgató tartott. A színek szép-tanáról csevegett okosan és szépen, úgy hogy az utolsó percig hatalmában tartotta közönségét.

Most ismét zeneszám következett. Zeneiskolánk kitűnő volt növendéke, Bognár Matild k. a., adott elő Kocsmáros Janka k. a. zongorakiséréte mellett egy olasz, egy francia és egy magyar dalt. Iskolázott hangja tisztán csengő, üde kellemes. — A jelenlevő nagyközönség szünni nem akaró ünnepléssel jutalmazta mindkettőjüknek a nyújtott műelvezetést.

Az est zenitje azonban csak most következett, midőn Rudnyánszky Gyula, a költő, lépett a felolvasó asztalhoz. Ismerve az ő szerénységét, tudom megfog haragudni reám, a miért ő róla írok. Már mindegy, nekem ezuttal a közvélemény tolmácsának kell lennem, s ez a tegnapi estén jelenvolt nagyközönség hála a költőnek, a miért az ő páratlan értékes költészetét több oldalról bemutatta neki. Láttuk őt, mint vallási-költőt, a ki keresi az Istent és megtalálja a nagytermészet nyitott könyvében. Azután a női-erényből font koszorút és odatette a legdrágább nőnek, a szűz Máriának lábaihoz. Majd korbácsot font, hogy lánglelkének méltó felháborodásával verje ki a költészet csarnokaiból a kontár árusokat és pénzváltókat. Végül a drága, az imádot magyar haza dicsőítésében pihent meg, a melyben, mint a vőlegénynek arájában, nem szabad a költőnek szeplőt, hibát látnia. S ha sivár a jelen, énekeljen a dicső történelmi multról és biztasson jobb jövő reményével. A jelen volt közönség valóságosan ünnepelte a költőt, s még oszladozóban is ennek a tüneményes hatásnak hatalma alatt állott.

Jó félóra került ezután, a mig az új gimnázium tágas lépcsőháza kiöntötte magából az óriási közönséget, a mely azzal az ígérettel távozott: a viszontlátásra mához két hétre!

P.—k.

A folyosóról.

Budapestről írja tudósítónk: A képviselőház mai ülésén Tisza gróf miniszterelnök nagyszabású beszéde alatt a terem — fent és alant — zsufolásig megtelt.

Mindenki kíváncsi volt a miniszterelnök mára jelzett beszédére s a karzat elegáns hölgyközönsége is valóságosan gukkertűzbe fogta a déleceg miniszterelnököt. Csupán egy-két obstruáló honatya maradt künn a folyosón. Őket nem érdekelte a miniszterelnök beszéde. Köztük volt

Lengyel is. Egy kormánypárti honatya meg is kérdezte Lengyelt:

Hát te nem hallgatod meg Tisza Pistát? Nagyon szépen és érdekesen beszél.

— Minek hallgassam — válaszolta egykedvűen Lengyel. Hiába beszél. A fejemet teszem le, hogy két hét múlva megbukott.

— Fogadjunk.

Ebben a pillanatban jött arra a képviselőháznak egy ismert humoristája. Meghallja, hogy fogadról van szó s kíváncsian kérdi:

— Mibe fogadtok?

— A Lengyel Zoltán fejébe.

— Barátom — mondja erre a humorizáló honatya a kormánypárti képviselőnek — ha már fogadni akarsz, legalább 10 üveg pezsgőbe fogadj, de ne ilyen kicsiségbe.

Es a fogadás csakugyan elmaradt.

H I R E K

* **Altábornagy Debrecenben.** Zeck br. lovassági altábornagy honvéd huszáriaink szemléjére tegnap városunkba érkezett. Tiszteletére a Bika szálló éttermében vacsora volt, amelyen a honvéd huszár tisztikar teljes számban megjelent.

* **Estély a miniszterelnöknél.** F. hó 31-én Gról Tisza István miniszterelnök és neje fővárosi palotájukban estélyt adnak, melyre városunkból ösz püspökünk Kiss Áron is hivatalos.

* **Gróf Festetich Andor Debrecenben.** Gróf Festetich Andor, országos színészeti felügyelő, a ki tegnap színművészeti ügyeket intézett el Szatmáron, onnan visszatérőben kiszállt Debrecenben. Melegen érdeklődött színművészeti viszonyaink iránt, este végig nézte a *Menyecs-kék* kitűnő előadását s az éjjeli vonattal visszautazott Budapestre. Ma délután Oláh Károly tanácsost fogadja a fővárosban, akivel a debreceni színház jövőjéről fog behatóan értekezni, hogy az új pályázat a debreceni színészetet nagy multjához méltó fejlődés magaslatára mi módon emelhetné legbiztosabban.

* **Hajtóvadászat Kabán.** Tegnapi számunkban említettük, hogy Forrai Ernő nádudvari földbirtokos kabai vadászterületén fényes uri társaság részvételével hajtó vadászatot rendezett. Vadászok voltak: Domahidy Elemér főispán, Szunyoghy Sándor, Tolnay Kornél, Vinnay Géza, Jármy Tamás, Ibl Lajos, Miskolczy Lajos, Karsai Sándor, Rásó János, K. Tóth Mihály, Beer Henrik, Forrai Miklós, Forrai Sándor, Forrai József, Berger J., Forrai Ernő, Krasznay Ferenc.

Reggel a 9 órai gyorsvonattal indultak ki Debrecenből két szalon kocsin Kabára, a mi alatt a kocsiban a pincérek a reggelit felhordták. Kocsikon a kabai

állomástól mentek a vadászterületre. Volt egy hajtás és két körhajtás, elesett összesen 130 nyul. Délután fél ötre tért vissza az illusztris társaság a kabai állomásra, hol az ott lekapcsolva maradt szalon kocsikba ismét beültek s az osonnához részükre hideg ételeket tálaltak fel. Később a két szalon kocsi a Budapestről jövő gyorsvonathoz ismét hozzá kapcsolták s így az egész társaság már esti fél hét órakor ismét Debrecenben volt.

A házi gazda Forrai Ernő ezután este 9 órakor a Kaszinó éttermében pezsgős vacsorát rendezett vendégei tiszteletére s Rácz Károly cigány zenekara mellett vígan folyt a mulatság reggeli három óráig.

* **Hangulatok.** Ily címmel kitűnő zenedarabot írt zongorára Dr. Osváth Ferenc, melytől hisszük dallamosságánál fogva mielőbb széles körben elterjed. A zenemű helyben Hegedüs S. és Sándor J. könyvkereskedésében jelent meg s ára egy korona.

* **Piros est rendezése** felkéri a közönséget, hogy akik páholyokra előjegyzéseket tettek, ezeket még a mai nap folyamán lehetőleg váltsák ki mert továbbra nem vállal felelőséget a rendezőség.

* **Lónyay Stefánia grófnő a Rivierán.** Lónyay Stefánia grófnő és férje, gróf Lónyay Elemér Cimiezben, Nizza mellett laknak a Hotel Regina ama lakosztályában, a melyeket annak idején Viktória angol királynő szokott elfoglalni. Ezek a lakosztályok remek helyen vannak és elragadó kilátást nyújtanak a tengerre és a Nizzát körülvevő hegyekre meg erdőkre. A grófnő teljesen felépült betegségből s visszanyerte előbbi üde arcszínét. Naponta lehet látni a grófnőt gyalogsztán vagy kikocsizása alkalmával. — Stefánia megnyerő, szeretetreméltó lényével hamarosan meghódította odalenn mindenkinek szimpatitáját, a mi a számára naponta halomszámra érkező virágküldeményekben is megnyilvánul. A grófnő szobái telve vannak a rokonszeny eme illatos, szép megnyilvánulásaival. Február végén szándékozik a grófi pár a Rivierát elhagyni s azután Rómába megy ahol néhány hetet tölt. Rómából Stefánia grófnő Prágába utazik, hogy jelen legyen leánya, Windischgrätz hercegné lebetegedésénél.

* **Allami tisztviselők gyűlése.** Az allami tisztviselők országos egyesületének debrecen hajdumegyei köré ma délután a városházán 5 órakor rendes közgyűlést tart.

* **Előljárási gyűlés.** Az ipartestület tegnap délután 5 órakor előljárási gyűlést tartott. A gyűlés tárgyát az 1903 évi jelentés, zárószámadás, költségvetés tárgyalása stb. képezte.

* **A szatmári rombolás.** A legutóbbi szatmári képviselőválasztás napján tudvalevőleg a lázongó tömeg valóságos rombolást vitt végbe a városban. Azokat, a kiket a rendőrség elfogott, a bíróság elé állították. Tegnap volt ez ügyben a fő-tárgyalás a szatmári törvényszék előtt. Az ügyész az ötvenhat vádlott ellen a vádat elejtette, mire a törvényszék az eljárást beszüntette ellenük. A károsokat a magánvád átvételére utasították.

* **Amerikai párbajok.** Mialatt a párbajellenes mozgalom egyre erősödik, a

lovagias elintézés egy hamis és ijesztő fajtája, az amerikai párbaj kegyetlenül szedi áldozata t. Egy londoni napilap érdekes dolgokat beszél el amerikai párbajokról. Londonban múlt évben tizenegy olyan öngyilkosság történt, melynek oka amerikai párbaj volt. Nem régiben kiválóan érdekes eset történt. Kétten szerettek egy leányt, egy kereskedő és egy fiatal tengerésziszt. — A sorsra bízták, hogy melyikük legyen boldog. Két pohár bort tettek az asztalra s az egyikbe mérget öntöttek. Azután félre fordultak, míg a segéd a poharakat összeeserélte. Kocsintottak: a mérgezett bort a tengerész itta meg, a ki a leánynak jegyese volt. A kereskedő most börtönben várja a bíróság ítéletét. Megemlíti az angol lap, megtörtént, hogy két amerikait, kik karddal és puskával egyforma ügyesen tudtak bánni, teljesen fölfegyverezve bocsátottak egy sűrű erdőbe, hogy egymásra vadászszanak. Amerikában szokásban van a párbajnak egy különös módja, a sértettnek egy tört adnak, hogy a sértőre támadjon, a ki derékig egy gödörbe van ásva és karddal védekezik. Minden verkedő között bizonyára a jenki a legokosabb, a ki feltűri kabátja ujját és ököllel támad arra, a ki őt megsértette. A sebesült kötözgeti zuzódásait, míg a győztes zsebrevágott kézzel, fűtyörészve megy tovább. Ez nem é elveszélyes, sok pénzbe sem kerül és még az utcai járókelőknek mulatságos is.

* **Az elítelt milliomos.** Londonból táviratozzák: Hetek óta folyt a végtárgyalás Whitaker Weight többszörös milliomos ellen, a ki hamis mérlegkészítéssel és csalással vádoltak. A végtárgyalást a közönség általános érdeklődése kísérte, mert a vádlott nagyon ismert ember volt Szalonjában a legelső angol arisztokraták találkoztak és vitorlás jaktját a német császár jaktjával versenyre bocsátotta. — Ma véget ért a pör, a bíróság ítéletet mondott, a minek aztán megdöbbenő folytatása lett. A bíróság büntőnek mondta ki hamis mérleg készítése és csalárd jelentések közzététele miatt és a legnagyobb büntetésre, hét évi kényszer munkára ítélte. Az elítelt az ítélet kihirdetése után a közönség felé fordult és így kiáltott fel:

— Csak azt mondhatom, hogy olyan ártatlan vagyok, mint akárki ebben a teremben!

E szavak után gyorsan elhagyta a vádlottak padját. A tárgyaló bíró megengedte Whitaker Weightnak, hogy néhány percre visszavonulhasson a tanácskozó terembe s ott védőjével tanácskozhasson. Körülbelül huszonöt perc múlva az elítelt egyszerre felugrott a székéről, felsikoltott és a következő pillanatban halva rogyott össze. A segítségére hívott orvos már csak a halált konstata. Ugy látszik, hogy Whitaker Weightot az izgalom ölte meg. Halálának híre gyorsan terjedt el Londonban, a hol feszült érdeklődéssel várták az ítéletet.

* **Nagy dolog a szerelem.** Régi dolog, mégis mindig új, hogy nagy bolondság a szerelem. Leány megszökik a szülői háztól, fiu világgá megy miatta. Hasonló regényes esete volt Demeter Erzsikének is a téglási Bleuer féle gazdaság béres gazda leányának. A szemfüles ispán féle, Kun Jenő szemet vetett a leányra. Udvarolgatott neki, csalta, csábította, hogy majd így lesz, majd úgy lesz. A leány állta az udvarlást, mivel ő maga is szerelemre gyúlt a fiatal ispán iránt. Így esett aztán meg, hogy mindketten odahagyták a téglási unalmas gazda életet s bejöttek Debrecenbe. A Timár-

utcán laktak jó darabig egyetértéssel, szerelemmel. A kalandra vagyó fiatal ember azonban beleunt a lányba, a szerelembe s tegnap szó nélkül megugrott magával vivén a leány megtakarított pénzeeskéjét, k. b. 600 koronát. A becsapott leány a rendőrségre ment össze-tört szívvel, hogy megkapja, ha nem és az ígért boldogságot, de legalább a pénzét. A dolgot súlyosbitja még az a körülmény, hogy a fiatal hős szerelmes nem csak a leány 600 koronáját, hanem a számadó-gazda 1500 koronáját is magával vitte, mely összeget azon címen csikart ki az öregtől, hogy hát ugyis elveszi a leányt! A tolvaj szerelmes után kutat a rendőrség.

* **Halálozások.** Tegnap a következő halottakat jelentették az anyakönyvi hivatalnál: özv. Pap Sándorné ev. ref. 82 éves, özv. Rác Andrásné ev. ref. 63 éves, Morvai Elemér ev. ref. 8 hónapos. Szabó Juliánna ev. ref. 19 napos.

* **Az újságírók vasárnapi munkaszüneté** ügyében a kereskedelemügyi miniszter áttért az otthozhoz, a melynek választmánya Rákosi Jenő elnöklése alatt tárgyalta ezt a leiratot. A választmány egyhangulag kimondotta, hogy a Budapesti Újságírók Egyesületének mozgalmát rosz uton megindítottak tartja s a hirlapírást nem tartja az ipari foglalkozások rendjébe utasíthatónak. Az újságírók vasárnapi munkaszüneté kívánatos, de ezt csak az újságírók és a kiadók kölcsönös megegyezése teremtheti meg.

* **Mivel ápolják az énekesek a hangjukat?** Ahány ház, annyi szokás. ahány énekes, annyiféle csodaszere, amelyek mind bámulatosan hatnak a hang fejlesztésére és érces csengésének emelésére. Hogy micsoda csodaszerek ezek? Hát ezek bizony épen nem csodaszerek és hatásuk is csak annyiban van, a mennyiben az illető énekes magára szuggerálja. Bizonyos csak az, hogy ritka énekes az, a kinek nincs ilyen csodaszere. Se szeri se száma azoknak a furesábbnál furesább hangápoló szereknek, a melyeknek csoda hatásában a dal kiválasztottjai fanatikus következetességgel hisznek. Nem lesz talán egészen érdektelen, ha néhány ilyen csodaszert felsorolunk. Pasta asszony például erős feketekávé-t ivott, hogy a hangja tisztább és csengőbb legyen. A híres Malibran rumot ivott rendszeren és ezzel ápolta a hangját. De Corrian tenorista, a ki legelőször énekelte a Troubadourban a magas C-változatot, a felvonásokokban egy-egy cigarettát szivott el, hogy ki ne száradjon a torka s hogy a hangja ennek következtében színtelenné ne legyen. Giraltoni baritonista, a ki nemrégén hunyt el Szent-Péterváron, mint az ottani konzervatórium énektanára, fellépései előtt rendszeren egypár szem csipős borsot tartott a szájában s azt mondta, hogy a szájüregben így módon támadó mesterséges gyulladás emeli a hang rezonanciáját. Lucoa Paula tojásos sört ivott éneklés előtt. Trebelli Célia asszony öltözőjében mindig lehetett egy-két üveg bordeauxi bort találni. A legeredetibb szert azonban kétségtelenül Vitali kisasszony használja, a ki fellépései előtt és a felvonásokokban rendszeren tubákol és azt állítja, hogy ez a fejhango-kat teszi nagyon tisztává. Southeim tenorista pezsgővel gargalizált, Malten Terézia asszony ellenben szivesebben megitta a pezsgőt — a hangja kedvéért. A legtöbb énekes pedig fellépései előtt mérsékeltlen eszik, hogy hangját a gyomor túlterhelése ne befolyásolja és ez talán

az egyedüli — észszerű hangkiemelési mód.

* **Az erkölcs Madridban.** Madridnak egyik műkereskedésébe beállított a minap egy rendőrkapitány s azt követelte, hogy Rubens híres három gráciájának a reprodukcióját vegyék ki a kirakatból, — mert szemérmetlen és erkölestelen kép. Hiába mondta a tulajdonos, hogy az eredetijét mindenki láthatja a nemzeti képtárban, nem használt semmit. A fotográfát el kellett onnan távolítani. Szerencse még, hogy az erkölcsös rendőrkapitány nem abban a kerületben van alkalmazva a melyben a nemzeti képtár van, mert különben ezt is bezáratná, lévén ez rop-pant gazdag a nudításokban. A rendőrkapitánynak ez az eljárása feltűnő ellentétben van azzal, hogy a rendőrség isteni nyugalommal tűri a legszemérmetlenebb könyveknek és képeknek utcán és kávéházakban való terjesztését s azt, hogy egészségügyi dolgokkal fölszerelt kereskedések kirakatai tele legyenek a leg-szemérmetlenebb képes levelező lapokkal. Megjegyzendő, hogy Madridban ez üzletek vörös lámpával vannak fölszerelve, hogy mindenki messziről meglássa s minden fiatal embert szívesen lát a kereskedő a boltjában a nélkül, hogy az illetőknek vásárolni kellene.

* **Postai növendékek.** Az állami tisztviselők minősítéséről szóló törvény azt rendeli, hogy a posta- és táviratdatisztái álláshoz érettségi vizsga szükséges. A kereskedelemügyi miniszter ezt a rendszert meg akarja változtatni akként, hogy a posta és táviratkezelői állás ne legyen ily magas előképzettséghez kötve. Hanem inkább a szakbeli gyakorlati kiképzésre fektessék a főszűrt. Ennek megfelelőleg a postakezelői szolgálathoz felvesznek tizenéves fiatalokat, a kik képesek letenni az előírt felvételi vizsgát. Iskolai előképzettségüket figyelembe se veszik a felvételnél. A vizsga nem valami nehéz. Csupán azt akarják tudni, hogy az ifjunak van-e annyi elemi ismerete, hogy a szakképzésben tovább haladhasson. Aztán maga a postahivatal fogja kiképezni az ifjút, kizárólag a postai kezeléssel járó tudnivalókra. E reformra nézve most folynak az előmunkálatok. A postai és táviratdai igazgatási szakokra, valamint a főtisztai állásokra a magasabb kvalifikációt ezután is megmarad.

* **A kedvezményes vasúti jegyek.** A kereskedelemügyi miniszter az összes kedvezményes vasúti éves jegyek érvényességét 1904. február 15-ig meghosszabbította.

* **A nagykorúság.** A polgári törvénykönyv első előadói tervezetében mind a két nemre nézve szabályként a 24-ik életév betöltésének időpontját állapították meg a nagykorúság elérésére nézve. — Ujabbán a beérkezett kritikai anyaggyűjtemény alapján a nagykorúság elérését a 21-ik évre szállították le. Persze ez is csak terv és pedig szokatlan az ilyen fiatal nagykorúság.

* **Melyik a föld leghidegebb pontja?** Az eddigi megfigyelések szerint, mostanig a kelet-sibériai Merchojanskot tartották a föld leghidegebb pontjának, ahol — 69.8 fok hideget is észleltek már. Ha azonban Borissow orosz festőnek hinni lehet, akkor Merchajanek nem áll egyedül mostoha éghajlatával, mert — mint a festő jelenti — Növaja Semlja környékén is észlelt hasonló zord időjárást. A Matotskin-tengerszorosban tett egyik kirándulása alkalmával például egy ládában két termometert talált. Az egyik maximum, a má-

sik minimum termometer volt Kappeller osztrák mechanikus műhelyéből. A készülékek valószínűleg Höfer geológus expedíciójából erednek, aki 1872-ben járt ezen a vidéken. Az egyik készülék +15 fok maximális meleget és a másik — 70 fok minimális temperatúrát mutatott. Nagyon valószínű tehát, hogy az utolsó 30 esztendő minimális hőmérséklete ez a — 70 fokos jelzés lehet s így elfogadható az is, hogy a világ leghidegebb pontja Novaja-Semlja.

* **A koreai nyelv.** A kit az esetleges japán-orosz háború arra ösztökélne, hogy megtanuljon kóreánul, annak sokkal több fáradsága lesz a szövejtés, mint maguknak a szavaknak a megtanulásával. A koreai nyelv, mint maga a nép is, a melyé nagyon, de nagyon szegény. Kevés a szava, aminek aztán az a következménye, hogy a koreai nyelvben temérdek a szinonima. Van olyan szó is, a mely tíz-tizenkétféle dolgot jelent a szerint, a milyen hangsúlyozással kiejtik. A nyelvben kevésbbé járatos ember tehát nagyon sokszor mond mást, mint a mit mondani akart, ha a helyes szót használta is. Erre kedves kis anekdotát mond el példának egy angol újság. Egy misszionárius a keresztény vallásra tért koreai híveknek prédikációt mondott a pokol borzalmairól, a melyek az odakerülő bünösre várnak. A prédikációnak váratlan hatása lett. A templomból kisető hívek megtámadták a posztahivatalt, föl akarták gyújtani a házat és agyonverni a postamestert. Csak a szétkergetésük után sült ki, hogy egy kis félreértés volt az egész baj oka. A kóreán nyelvben egy szó jelent a poklot és a postát, csak hogy természetesen különbség van a hangsúlyozásban, a kiejtésben. A misszionárius pedig következetesen — elvétette a hangsúlyt.

* **Rövid hírek.** A csikágói katasztrófa utóhangjai. A csikágói színházégés ügyével foglalkozó vizsgáló bizottság elhatározta, hogy a csikágói lord-mayor, a tűzoltó parancsnok, a színházigazgató s még többen esküdtbiróság elé állíttatnak. Kíváncsian várják az esküdtbiróság ítéletét. — **Sikkasztó miniszter.** Belgrádból írják, hogy Teoderovics Velimir egykori belügyminisztert nem politikai dolgok miatt tartóztatták le, hanem egy ismert örökösödési ügy miatt. A letartóztatásra 300,000 frank eltűnése adott okot. A letartóztatott egykori miniszter töredelmesen bevallotta tettét, s nyugodtan várja bírái ítéletét. — **Fekete himlő Berlinben.** Berlinben nagy ijedelmet okozott egy odavaló, az előkelő társaság egyik tagjának hirtelen elhunyt. Halálát állítólag fekete himlő okozta. — **A turini egyetemi könyvtár.** A turini egyetemi könyvtár égése alkalmával, a 4000 közkönyv közül ezeret megmentettek, ezek közül is sokat megrongált a pusztító tűz. A közkönyvtársági miniszter is odaérkezett, hogy a tűzvész pusztítását megnézze.

LETZTER JÓZSEF fényképészeti, festészeti és fénykép nagytársasági műterme Piac-utca 44. dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképkiállítás a műterem kapubejáratánál levő kirakatokban.

x Piros bála piros nyakkendők Fekete Jakab cégnél.

Ma este az **Arany Bika** kávéházban **Magyar Testvérek zene** kara játszik.

MULATSÁG.

Kefeyári munkások mulatsága. A helybeli Falk Ármin és társa kefeyári munkásai február 20-án, szombaton, saját betegsegélyező-egyletük javára az „Arany Bika” szálloda disztermében világpostával egybekötött zártkörű táncestélyt rendeznek. Belépti-díj 1 korona 40 fillér. Felülfizetéseket köszönettel fogadnak és hírlapilag nyugtáznak. Kezdeté este 8 órakor. A mulatság élén Weisz Sámuel elnök, Lovass Imre pénztárnok, Szurok István ellenőr, Erdélyi István ellenőr, Fülöp József háznagy állanak. — A világposta postásai Szatmári Erzsike, Budai Erzsike, Balázs Lujzika és Molnár Esztike lesznek.

SZÍNHÁZ.

Műsor.

Jan. 29. péntek: Aranyvirág daljáték. C.
Jan. 30. szombat: Otthon színmű. A.
Jan. 31. vasárnap: délután Pesti nők daljáték, este Dr. Nebántsvirág bohózat Előszőr.

— **(Komjáthy is nyilatkozik.)** Már az igaz, hogy nagy becsülete lehet a debreceni híresztelések megbízhatóságának. Kolozsvár, Arad, Szeged, Temesvár, Nagyvárad színigazgatói egymásután cáfolták meg azt a Debrecenből kiröppentett álhírt, mintha ők pályáznának a debreceni színházra. Most végre az utolsó hirbe fogott igazgató, Komjáthy János is nyilatkozik. A kassai *Felsőmagyarország* írja ugyanis a következőket:

Komjáthy János és a debreceni színház. Több fővárosi és vidéki lap nyomán mi is megírtuk, hogy Komjáthy János beadta pályázatát a debreceni színházra. Ezzel szemben Komjáthy János színigazgató annak a kijelentésére kért fel bennünket, hogy neki szándékában egyáltalában nincs Debrecenbe pályázni, sőt ottani barátainak unszó leveleire és meghívására határozottan kinyilatkoztatta, hogy a debreceni színház pályázatában nem vesz részt.

— **(A színigazgató híradása)** Szombaton lesz a reprize Sudermann Herman 4 felvonásos drámájának az Otthonnak. A dráma szerezposztása a következő; Schwartz Csiky László Magda Jeszenszky Irén, Mariska Csige Ilonka, Augusztina Ebergényiné, Amália, Franciska Arday Ida, Miksa Iványi Antal, Hefredering Klenovits György, Keller Pataky Béla, Klebs Szilágyi Aladár, Klebsné Havasi Szidi, Beckman Cserny Béla, Eltrichné Püspöky Rózsi.

A vasárnap délutánra hirdetett Pesti nők helyett Huszka Jenő 3 felvonásos operettje a Bob herceg kerül színre huszonharmadszor, Felhő Rózsival a címszerepben.

Szorgalmasan folynak a próbák Mars és Desvallières 3 felvonásos bohózatából, az Dr. Nebántsvirág-ból, melynek vasárnap este lesz a premierje. Miután Dr. Nebántsvirág diszletezése sok nehézséggel jár, minden felvonás közben 15 perc szünet tartatik, Dr. Nebántsvirág

virág vasárnap esti premierjére jegyek máától kezdve előre válthatók.

Nagy érdeklődés mutatkozik a debreceni közönség körében Trizzo-Fregoli vendég játékaik iránt, a bérlők kevés kivétellel mind megváltották, bérlési helyeiket a Frizzó előadásokra.

TAVIRATOK.

Pichler halála.

Bécs, jan. 28. Pichler Győző holttestét délelőtt 11 órakor a benecések halottas kápolnájában csendben beszentelték és ma este 11 órakor szállítják Budapestre az államvasut személyvonatával.

Kölesd, jan. 28. Pichler halálhíre az egész kerületben nagy részvétet keltett. A kerület függetlenségi párti vezetői elhatározták, hogy a temetésen küldöttségileg résztvesznek és koszorút helyeznek népszerű képviselőjük ravatalára. A kölesdi Kossuth-szobrot, melyet tudvalevően Pichler ajándékozott a községnek, ma reggel fekete gyászszalaggal fűtték át az asszonyok, akik leikes hívei voltak Pichlernek.

Budapest, jan. 29. Pichler Győző holttestét Podmaniczky-utcai lakásán helyezték ravatalra, a honnan holnap délután 3 órakor temetik.

Veszeloovszky képviselő pere.

Nyitra, jan. 28. A törvényszék ma befejezte Veszeloovszky képviselő izgatási perét, Tegnap Fajnor védő válaszolt az ügyésznek és beszédében a FMKE-et nevezte meg, mint a bűnpör titkos kezdeményezőjét. Az elnök ezt visszautasította. A védő Veszeloovszky családi tradíciójára hivatkozott, a mely kizárja az izgatást. De ha mégis elítélik, ő szívesen lesz mártírja szeretett tót nemzetének. Eljelenítés nagy zajt okozott. Az ítélet-hirdetés ma délután 5 órakor volt. A törvényszék Veszeloovszkyt fölmentette.

Oroszországi utam.

Egy nemzetközi gyűlés élményei.

Irta: Serli Sándor dr.

(Folytatás.)

Évente 70—80,000 fogoly sorsa ez.

A nagy piszkos sárga ócska épület nehéz ajtaja csikorogva tárult fel s zárult be utánunk.

Kisebb csoportonként egy-egy fogházi tisztviselő vezetett bennünket a fegyveres őrökkel meg rakott, alacsony folyosók s zárt ajtókon keresztül. Akkor mintegy 2000 fogoly volt az épületben készen a közeli szibériai utra.

Egy-egy nagy terembe, — ha beléptünk, — 80—100 bilines szomoruan esőrgött össze.

A foglyok sorba felállva fogadtak szótlanul, némán. A bilines két lábuk bokájára, s onnan egy derekukon levő övhöz van forrasztva, úgy hogy az ki

nem nyitható. A büntetés kitöltése után lefűrészelik azokat. — A foglyok fejének fele részén a haj, bajusz és szakál le van borotválva, hogy így fegyvenemőségük könnyen felismerhető, — a szokás pedig nehezebb legyen.

Leírhatatlanul nyomasztó érzés e vasba vert s emberi formájukból kivetkezett szerencsétlenek látása.

E zord falak között nehéz békóba vert alakok között érzi igazán az ember hogy milyen tehetetlen az egyén a hatalommal szemben.

Az, aki tegnap talán még százaknak parancsolt, tervezett és alkotott, moccanni sem bír az ólom sulyu vasak alatt.

Szomorubb halál ezeknek az élete a sirnál.

A foglyokat a határig rendszeresen vasuton, azután gyalog szállítják Szibéria jeges tájára s fulasztó ólom bányáiba.

Külön cellákban vannak a női fegyencek, köztük valóságos prototípusai a Gorkij Maxim féle éjjeli menedékház alakjainak.

Legmeghatóbb része a börtönépületnek az a helyiség, melyben mosolygó gyermek arcokat bus női kezek takarognak.

Ezek azok, kik férjüket, szüleiket önként követik a messze száműzetésbe. Persze egy jó részük az uton elpusztul a rettentő hidegek, fáradsalmak és betegségek miatt, de a megmaradottak legalább kedveseikkel élhetnek együtt tovább.

A fegyencek közül különben is alig kerül vissza valaki hazájába, még ha büntetése megszabott rövidebb időre szólna is.

Erről gondoskodik az orosz igazságügyi politika lelketlensége. Az egyszer deportált fegyencet ugyanis illetékes községe nem tartozik vissza fogadni kebelébe büntetése kiálása után. S rendszerint nem is fogadják vissza, mert a fegyenc csak megtörtén és szegényen térhetne haza falujába a hosszú fogság után. — Így pedig nincs reá szükség.

* *

Az orosz igazságszolgáltatást s az egyén védtelenségét mi sem jellemzi jobban, mint az ugynevezett közigazgatási deportálás rendszere.

Egy különleges orosz nemzeti intézmény ez.

A politikai hatóságnak, — rendszeren a rendőrfőnek ugyanis meg van az a joga, hogy állampolgárokat, minden előzetes bírói intézkedés, sőt vizsgálat nélkül Szibériába deportáltasson.

Minden biztosíték és ellenőrzés nélkül elegendő ilen formán egy ember élet megsemmisítésére bármely hazug denunciáló levél, bosszu vagy magán érdek.

S az orosz közigazgatás legvirágzóbb intézménye épen a deportáció.

Az oroszország s különösen a lengyelek színe javát: ujságírókat, ügyvédeket orvosokat s egyetemi tanulókat deportálnak így évente százával Szibériába.

Mindenki veszedelmes a hatalomnak, aki csak szabadabban gondolkozik, hevül az általános emberi jogokért és nem alkalmazkodik szolgáló módra a zsarnokság minden szeszélyéhez.

Ez az elnyomott küzdelem, örökös aknahare, az egyéniség agyontiprása jellemzi az orosz politikai s társadalmi életet minden vonatkozásában.

(Folyt. köv.)

Donogán

és

Somossy

Kunz József és Társa utódai

Debreczen,
Kistemplombazár.

Ujjonnan átalakított divatáruház.

Menyasszonyi kelengye.

Vászon, asztalnemű, kész fehérneműek.

Téli

alsó ruházat óriási raktára.

FONTOS
GYOMORBAJOSOKNAK!

Étvágyhiányt, gyomorfájdalmakat, émelygést, gyomorgyengeséget, emésztési zavarokat, főfájást

stb. megszüntet azonnal a világhírű valódi

BRÁDI-féle

MÁRIACELLI GYOMORCSEPPEK.

Sok ezer köszönő és elismerő nyilatkozat! Kis üveg használati utasítással 80 fillér, nagy üveg 1-40 korona.

Gyógyszertárakban kapható.

Főraktár: **BRÁDI C.** gyógyszertára a „Magyar Királyhoz” Bécs, honnan kívánatra — **ingyen küldetik az érdekes „Specialbroschür.”**

5 kor. beküldése után **6 kis üveg, 4-50 kor.** beküldése mellett **3 nagy üveg** lesz — **börmentve** küldve. — Képviselőt — **Magyarország részére:**

Török József

gyógyszertára Budapest, Király-utca 12.

Óvkojunk utántóktól! — A valódi **MÁRIACELLI** gyomorcseppek fenti védjeggyel és aláírással kell, hogy ellátva legyenek.

Kérjen mindenki

saját érdekében

Valódi Kathreiner-féle

Kneipp-maláta kávé

csak oly csomagokban, a melyek a **Kneipp** páter védjegyet és a **Kathreiner** nevet viselik, és kérülje gondosan a silány utánzatok elfogadását.

Három szobás udvari lakás üveges verendával szép udvarban májusra kiadó.

Értekezhetni szappanos u. 21. sz. a.

A Richter-féle
Linalment. Caps. comp.

Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált házi szer, amely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmazható kórháznál, csúznál és meghűlésnél.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban „Horgony” védjeggyel és a „Richter” cégjegyzéssel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél **Budapesten.**

Richter F. Ad. és Társa,
csúsz. és kir. udvari szállító.
Budapest.

BRÁZAY FÉLE
SOSBORSZESZ

NAGY ÜVEG ÁRA: 2 KORONA
3 KIS ÜVEG ÁRA: 1 KORONA
HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGHEZ MELLEKELVE VAN!

Neustein Fulöp
hashajtó labdacsoni

melyek évek óta a legjobb eredménnyel használtatván és legkiválóbb orvosok által mint

gyengéden hashajtó, feloldó szer

ajánlatnak, az emésztést nem akadályozzák, teljesen ártalmatlanok, cukrozott alakjuk végett a gyermekek is szívesen veszik.

Egy 15 pilulát tartalmazó doboz 30 fillér egy tekercs, mely 8 dobozt tehát 120 pilulát tartalmaz csak 2 korona o. é. 2.45 korona összeg előzetes, beküldése esetén egy tekercs bérmentesen küldetik

Kérjük NEUSTEIN FULÖP

hashajtó labdacsonit

Valódi csak ha minden doboznak oldala a törvényileg bejegyzett „Nóva Leopold” védjeggyünkkel, vörös fekete nyomtatással van ellátva. Védjegyzett dobozaink, utalványain és csomagolásainknak a „Philippe Neustein Apotheke” aláírásukkal tartalmazniok.

Raktárak Debreczenben: Balázs Ó. Füleky P. Mihalovics J., Muraközy L., Dr. Rothsneek, Tóth E.

NEUSTEIN FULÖP gyógyszertára a „Szt Lipóthoz” Wien, I. Bez., Plankengasse 6.

Legmagasabb pénzkölcsön

mérsékelt kamatra mindenféle sorsjegyekre, például:

Jósziv sorsjegyre	K.	8.
Bazilika	"	17.
Magy. vör. +	"	23.
Osztr.	"	50.
Olasz	"	32.
3° Magy. jelzalog sorsjegyre	"	200.

stb. elzálogosított sorsjegyeket kiváltunk és azokra magasabb kölcsönt adunk. A kölcsön tetszés szerinti részletekben törleszthető. A sorsjegyeket minden huzás után lelkiismeretesen ellenőrizzük.

Fischer és Riesz bankház

Bpest, VII., Erzsébet körút 9. sz. (New-York-palota.)

SZőreltávolító

SZER **EROS**

(törv. védve)

eltávolít azonnal, egyszeri használat után szőröket az arcáról, bámulatos eredménnyel és teljesen ártalmatlan.

Ára 3 frt.

Fanny Stassry, Wien, II. Leop. g. 6

Csász. és kir.

udvari szállító

Fernolendit

A világon legjobb lábbeli fényesítő és fénycrém mindenféle világos és fekete bőrnemek részére, mely kiváló szép fényt és tartósság ad a bőrnek. Elhasznált peccsés, sárga vagy barnabőrnek a Lyosin egészen új fényt ad.

Alapított 1832. Gyári raktár Budapes V. Lpót-körút 24. (Briefadresse Wien III-1) für Wasche kaufen Sien nur Brunnenseife Mindenütt kapható.

Első kézből; a gyárban vásárol Ön olcsón és legjobban.

Első magyar hangszergyár.

villamos erőre berendezve.

STOWASSER

császár és királyi udvari hangszergyáros hadseregszállító

a Rákóczi javított Tárogató egyedüli feltalálója

J. Budapest, II. Lánchíd-utca 5.

Ajánlja a saját gyárában készült összes réz- fa- fuvó és vonóshangszereket

Hegedűk gordonkák bőgők fuvolák klarinetek trombiták és cimbalmok

Tárogató ára 30 forinttól (60 kor.) feljebb, iskola hozzá ingyen.

Zenekarok teljes felszerelése olcsó árban, előnyös fizetési feltételek mellett.

Harmonikák elpusztíthatatlan erős hangokkal.

Javítások specialis kivitelben gyorsan és szakszerűen eszközölhetnek, vonós hangszerek a legújabb találmányu hantokozó gerendával, melyért garantiát vállalok.

ÁRJEGYZÉK minden hangszerről külön-külön kérendő, mely bérmentve megküldetik.

MIHALOVITS J.

gyógyszertára s gyógyszerészeti műlaboratoriuma a „Kigyó“-hoz
DEBRECENBEN, FÖTÉR 31-IK SZÁM.

Ajánlja a következő közkeveltségnek örvendő készítményeit:

Harmat-crème

arczépipítő s bőrápoló kenőcsét, mely teljesen ártalmatlan, nem zsiroz, tehát nappal is használható s az arcnak üdőséget, finomságot s hamvasságot kölcsönöz. Az arcot tisztítja s fehériti. Kiváló eredménnyel használható arcvörösség, májfolt, sömör, seplő s egyéb tisztálatlanságnál. 1 tévely harmat crème ára 1 korona. A kréméhez használandó poudert, a Harmat-arcpor, mely az arcnak üde, ifju színt kölcsönöz, háromféle színben kapható u. m.: fehér, rózsás s crème színben. Kitünő illata, teljesen ártalmatlan volta s finomsága által vetekedik minden más készítménnyel. Jól tapad és igen jól fed. **Próbadoboz** ára 50 fill. Nagyobb dobozó 1 és 2 kor.

A Molitergin a legkiválóbb arc s különösen kéz-ápoló folyadék, mely a bőrnek selyemszerű lágyaságot, bársonyszerű finomságot kölcsönöz. Fehériti az arc s kéz bőrt. Teljesen ártalmatlan. Nem zsiroz s nem piszkítja a ruhát. Hatása bámulatos és rögtöni! Napégette vagy szélkifujta kezeket vagy arebőrt a legrövidebb idő alatt üdév, finommá tesz. Megbarnult kezeket, eldurvult kéz bőrt fehérré, puhává változtat. Egy üveg Molitergin ára 1 korona.

Növényi-hajszesz. Meggátolja a hajkihullást, a fejbőr megkorpásodását, a hajvégek megtörését s megóvja a fejbőr betegségektől. Illata kellemes. Hatása biztos. Használata egyszerű. Nem zsiroz. Nem piszkítja a fehéreneműt. Teljesen ártalmatlan. Elősegíti a hajnövést. 1 üveg hajszesz ára 1 vagy 2 korona.

Növényi hajkenőcs. Azok részére, akik a folyadékot nem kedvelik s inkább a kenőcsnek barátai, készül ugyanolyan ható anyagból s ugyan olyan kiváló hatású hajkenőcs is, mint a Borsos-féle hajszesz. Ezen hajkenőcs is, teljesen ártalmatlan. Hatása gyors, biztos!

Iztelen csukamájolaj A Mihalovits-féle teljesen iztelen szagtalan készítmény, mely undort nem okoz s e végből a gyermekek azt szívesen szedik. A Mihalovits-féle

China-bor.
China vas-bor.
Conduangó-bor.
Pepsin-bor.

Egy üveg ára 1 korona 60 fill.

*Szomorodni borból kiváló gonddal készült gyógyborok, melyek gyógytétel tekintetében versenyeznek minden e nemű készítménnyel.
Nagy raktár bel- és külföldi gyógyszerkülönlegességekből.